

ΜΙΑ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ Μ.Ε. ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΟΤΑΜΙΑΣ ΤΟ 1904

Γεωργία Κ. Χιόνη

Τα εκκλησιαστικά δικαστήρια που λειτούργησαν στις τουρκοκρατούμενες ελληνικές περιοχές αποτέλεσαν βασικά όργανα απονομής του δικαίου στη Θάσο καθ' όλη τη διάρκεια της τουρκοκρατίας. Η «Εξάβιβλος» του Κων/νου Αρμενοπούλου υπήρξε για αιώνες το νομικό ευαγγέλιο όλων αυτών που ασκούσαν δικαστικές αρμοδιότητες και απένειμαν δικαιοσύνη. Υπήρξε το βασικότερο εγχειρίδιο που έλυνε τις διαφορές που ανέκυπταν μεταξύ των χριστιανών. Και η μακροχρόνια αυτή εφαρμογή της «Εξάβιβλου» κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας είχε ως αποτέλεσμα να εισαχθεί και στην απελευθερωμένη Ελλάδα. Η εφαρμογή της στο ελεύθερο ελληνικό κράτος ίσχυσε ως νομοθεσία από το 1835 έως το έτος 1946, που τέθηκε σε ισχύ ο νέος Αστικός Κώδικας, ο οποίος εφαρμόζεται μέχρι σήμερα.

Η «Εξάβιβλος», όμως, του Κ. Αρμενοπούλου ήταν ένα έργο αναχρονιστικό, που δεν μπορούσε ν' ανταποκριθεί στις ανάγκες ενός σύγχρονου κράτους, και λόγω του χρόνου της έκδοσής του και λόγω του περιεκτικού περιεχομένου του. Γι' αυτό και η νομολογία των δικαστηρίων συμπλήρωνε κάθε φορά τα κενά που υπήρχαν και κάλυπτε τις ανάγκες που δημιουργούσαν οι σύγχρονες συνθήκες¹.

Καίτοι το κεφάλαιο της απονομής του δικαίου στη Θάσο έχει απασχολήσει πολλούς σύγχρονους ερευνητές, εντούτοις, επειδή παρουσιάζει ενδιαφέρον, μια ανέκδοτη απόφαση του Μ.Ε. Δικαστηρίου της Ποταμιάς Θάσου, που περιέχει κάποια νέα στοιχεία, τράβηξε την προσοχή μου, γιατί μας οδηγεί σε γενικότερες διαπιστώσεις πάνω στο θέμα της εκκλησιαστικής δικαιοσύνης στη Θάσο κατά τις αρχές του 20ού αιώνα. Η απόφαση αυτή του 1904 τέθηκε στη διάθεσή μου σε φωτοτυπία από τον κ. Παναγιώτη Βακρατσά, συνταξιούχο δικηγόρο, τον οποίο και ευχαριστώ.

Στη Θάσο δεν μας έχουν διασωθεί μαρτυρίες ή αποφάσεις των εκκλησιαστικών δικαστηρίων προ του 1806. Για πρώτη φορά ο επίσκοπος Αναστασιουπόλεως Ἁνθιμος στις 15-7-1806 επιβεβαιώνει με εξοφλητικό γράμμα του ενώπιον των προε-

1. Κωνσταντίνου Αναστ. Βαβούσκου, Στοιχεία απονομής δικαιοσύνης εις την Θάσον κατά την τουρκοκρατίαν, περ. «Θασιακά», τ. 9 (1994-1995), σ. 57-58.

στον των χωρίων της Θάσου την καληνονομήκη διαφορά που ανέκυψε και επέλυσε το ιερόδικείο Θάσου ανάμεσα στο Στάτη Πρωταντή και Αργυρώτη Μετάξω. Η μεταγενέστερη αυτή παρουσία και παρόμιση των ιεροδιδάκτων Θάσου σε διαφορά που ανήκε στην αποκλειστική αρμοδιότητα της εκκλησιαστικής αρχής. Γι' αυτό και η απλή του αναστολής, που αναστέλλει την τήρηση των κανονισμών να καταργηθούν στα τουρκικά γλωσσικά, ενώ αντιστοίχως να κλείνουν να μην αναφέρονται και πάλι στη βυζαντινή, από κοινού σε ανακαταστήσει την τήρηση των κανονισμών να καταργηθούν στα τουρκικά διακαταστήσει για διαφοράς που ανήκαν στην αρμοδιότητα της εκκλησίας.

Η παρόμιση ενδιάμεση υποθέσεων από τη διαφορά στην Θάσο αναφέρεται στο από 20-8-1851 γράμμα που στέλνει ο μητροπολίτης Μαγνησίας Κωνσταντίνος Αργυρόπουλος Λογοθέτη, πρόεδρος του Μικτού Καταβίου. Δέκα χρόνια αργότερα, στις 5-9-1861, ο ίδιος μητροπολίτης εκδίδει και το πρώτο σωζόμενο διατάγμα της διαφοράς για την παρουσία των μητροπολιτών Μαγνησίας στην Θάσο πάλι να μην ανακαταστήσει την διαφοράς της Θάσου λειτούργησε εκκλησιαστικό δικαστήριο που δικάζει επί τοπία τις διαφορές των Θάσων.

Τα γεγονότα, όμως, αυτά των μητροπολιτών προποσθήσαν ν' ανασταλούν ή να μεταβληθούν οι συνάδνοι κατά τα τέλη του 19ου αιώνα. Ήδη το 1888 ο πατριάρχης Ιωάννης Γ' εξαναγκάστηκε σε παραίτηση. Το 1890 ο πατριάρχης Διονύσιος Β' κήρυξε την εκκλησία σε διαίρεση και σταμάτησε όλες οι λειτουργίες από τις 3-10-1890 έως τις 24-12-1890, ενώ πένθημα χτυπούσαν οι καμπάνες των εκκλησιών, πάλι να που υποχρέωσε σε υποχώρηση την Υψηλή Πύλη.⁶

Το 1890 καταγγέθηκαν και τα εκκλησιαστικά συμβούλια και συστήθηκαν τα Μη-εκκλησιαστικά Συμβούλια, που παρουσάζονται πιο οργάνωμένα. Σχηματί-χουν σ' αυτά άτομα καταξιωμένα, που επιτρέπουν περιεοδότερη επιμερίσθην. Ο μη-τροπολίτης πρεσβύτερος από κάθε χωρίο της Θάσου ή το πρώτο ή το δεύτερο για τα διατάγματα των κανονισμών ή να ληφθεί και έγκριση για τη λήψη των υποθέσεων που προκύπτουν, καλώντας μελίσματα τους διαδίκους από όλα τα χωρία να παρευθύνουν στο χωρίο που κείνος ορίζει για τη συζήτηση των διαφορών αγρών ή ανακοινών.

2. Αποστόλου Ε. Βακαλοτόπουλου, Ανέκδοτα δικαιιογραφικά έγγραφα των χρόνων της τουρκοκρατίας, περ. «Θεσσοί», τ. 4 (1987), σ. 177, αμ. εγ. 12.
3. Γεωργίας Χιδώνη, Προσφυγές Θάσων χωριτιστών για κληρονομικές διαφορές σε τουρκικά δικαστήρια, περ. «Θεσσοί», τ. 12 (2001-2003), σ. 717-723.
4. Κωνσταντίνου Χιδώνη, Η απονομή της δικαιοσύνης στη Θάσο κατά την τουρκοκρατία, περ. «Θεσσοί», τ. 5 (1988), σ. 179-180, αμ. εγ. 1.
5. Κωνσταντίνου Χιδώνη, ό.π., σ. 180-181, αμ. εγ. 2.
6. Κωνσταντίνου Ανωτ. Βαφιοκόου, ό.π., σ. 59.

Έτσι η ανακοπή του Βασιλείου Σλάβου κατά της πρωτόδικης ερήμην του αποφάσεως, που είχε συζητηθεί το 1894 στο Κάστρο, εκδικάζεται το 1895 στο Σωτήρος⁷. Το ίδιο και η αγωγή της Ευφημίας Θεοδώρου Τζατζαρόνια, από την Παναγία, εκδικάζεται το 1895 στο Λιμένα, όπου ως σύνεδροι συμμετέχουν μάλιστα στη σύνθεση οι γνωστοί πάρεδροι του Πρωτοδικείου Θάσου Γιαξής Χατζησταματίου και Χριστόδουλος Δημητριάδης.

Οι αποφάσεις των Μ.Ε.Δ. στηρίζονταν γενικά στις σχετικές διατάξεις του Αρμενόπουλου. Αν και στις περισσότερες αποφάσεις δεν μνημονευόταν ο Αρμενόπουλος, μερικές, όμως, ρητά τον αναφέρουν. Χαρακτηριστική είναι η απόφαση της Ευφημίας Θεοδώρου Τζατζαρόνια, που εκδόθηκε το 1895, όπου αναφέρεται: «*Το Δικαστήριον τοίνυν συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον, ιδόν και τας σχετικές διατάξεις του Αρμενοπούλου...*»⁸. Κι ενώ οι αποφάσεις των εκκλησιαστικών δικαστηρίων στηρίζονται μέχρι το 1900 περίπου στις διατάξεις του Αρμενόπουλου, από τις αρχές του 20ού αιώνα αρχίζει να χρησιμοποιείται η ελληνική νομολογία, που κυκλοφορεί στις περιοχές του ελεύθερου ελληνισμού. Τα νομικά αυτά εγχειρίδια αναφέρονται σε αποφάσεις που εκδίδονται από τα Μ.Ε.Δ. της Θάσου, που παρουσιάζονται πιο οργανωμένα και βελτιωμένα κατά την περίοδο αυτή.

Για τη σύνθεση των δικαστηρίων αυτών επιζητούνται πάντα οι καλύτεροι. Ο μητροπολίτης Μαρωνείας Νικόλαος με το από 27-10-1904 έγγραφό του ζητεί από τους μουχταροδημογέροντες και προκρίτους του Κάστρου να του υποδείξουν τέσσερα κατάλληλα πρόσωπα «*διακρινόμενα επί νομομαθεία, ευθιδικία και αμεροληψία*», που να μπορούν να ανταπεξέλθουν οικονομικά παραιμένοντας λίγες μέρες στο Λιμένα για τη συγκρότηση και λειτουργία του εκεί Μ.Ε. Δικαστηρίου⁹.

Οι αποφάσεις των Μ.Ε.Δ. κατά την περίοδο αυτή δεν περιορίζονται μόνο στις διατάξεις του Αρμενόπουλου. Τα ελληνικά νομικά εγχειρίδια που κυκλοφορούν αναμφίβολα επηρεάζουν και τον υπόδουλο ελληνισμό, αφού πολλές αποφάσεις που εκδίδονται στηρίζονται στην ελληνική αυτή νομολογία. Αναφέρουμε απόφαση του Μ.Ε.Δ. Κάτω Θεολόγου, που εκδόθηκε το 1904, η οποία αναφέρει: «*Επειδή η δίχως της γνώσεως και αδείας του ενάγοντος δραπέτευσis της εναγομένης εκ του συζυγικού οίκου και η εγκατάστασις αυτής εις μίαν συγγενικήν οικίαν και ιδία η χωρίς της αδείας του ανδρός της φοίτησις αυτής εις τα καπνεργαστάσια της Καβάλας και ο συγχρωτισμός της μετά διαφόρων ανδρών αποτελεί λόγον διαζυγίου*». Το σκεπτικό

7. Κωνσταντίνου Χιόνη, ό.π., σ. 203-206, αφ. εγ. 26.

8. A.E. Bakalopoulos, Thasos, son histoire, son administration de 1453 à 1912, Paris 1953, σ.146-147, αφ. εγ. 53.

9. Λαζάρου Κομητζόπουλου, Η απονομή της δικαιοσύνης στη Θάσο κατά τους χρόνους της εξέγερσης των κατοίκων της κατά της αιγυπτιακής (1894-1905), περ. «Θασιακά», τ. 9 (1994-1995), σ.300, αφ. εγ.15.

Διαπιστώνεται ακόμη ότι οι αυτοφώτες των Μ.Ε. Αναστηλών στη Θάσο γίνονται στις αρχές του 20ου αιώνα πιο εξασπινέες, πιο ανθηρότατες, σε σημείο που μερικές φορές να παρακαμπτήσσονται ή να καταστούντηγέλαια και ο ίδιος ο νόμος. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση απόφασης του Μ.Ε.Α. Κάρω Θεόδοιου, όπου παραχωρείται στον ενδιαφέροντα εκτός από $\frac{1}{8}$ μέρδιον της αδαφής του Ελένης, που του ανήκει, «και μέρδιον τι εξ αναγκαστικής ως πτωχών εκ της περιουσίας (του νεοπολίτευτος) αξίας 10 λίγων μόνον Τονουλιάς». Πιο χαρακτηριστική είναι μια άλλη απόφαση που αναφέρεται στην ίδια περιοχή, με την οποία το ίδιο έτος δίνεται στο ενδιαφερόμενο «το ποσό των 500 δραχμών» για να αγοράσει ένα σπίτι στην πόλη της Σμύρνης, ενώ ο πατέρας του ενδιαφερόμενου έχει ήδη πεθάνει.

«...»¹⁷

10. Παράρτημα Πανάβαν - Διονύση Μανδηύκην, Το Μικτό Εκκλησιαστικό Δικαστήριο Θεσσ: Αποφασή δικαιοσύνης επί οικογενειακών σχέσεων βάσει ανεκδότου κώδικος του 19ου - 20ού αι., περ. «Θεσικά», τ. 12 (2001-2003), σ. 573.
11. Στρέγιον Αλ. Αλεξίου, Η απορροή των εγγράφων ως εικονικών ή πλάστων κατά την τουρκο-κρατία στη Θάσο, περ. «Θεσικά» τ. 12 (2001 - 2003), σ. 59.
12. Στρέγιον Αλ. Αλεξίου, ό.π., σ.62.
13. Κωνσταντίνου Χιδίου, Η πραγματική ιατρική στη Θάσο κατά την τουρκοκρατία, περ. «Θεσικά», τ.9 (1994-1995), σ. 571, όφ. εγ. 8.

μένη και 4) να μην είναι άστοργη σε κάποιους κληρονόμους¹⁴.

Η περίπτωση της διαθήκης του Βασίλη Βακρατζά παρουσιάζει ενδιαφέρον, γι' αυτό και προβαίνουμε στη σημερινή παρουσίαση της απόφασης που αναφέρεται στη διαθήκη αυτή. Η Αφέντρια Ι. Κλιμάτου μ' αναφορά της ζήτησε από το μητροπολίτη Μαρωονίας Νικόλαο την ακύρωση της διαθήκης του Βασίλη Βακρατζά. Οι νόμιμοι, όμως, κληρονόμοι αυτού ενεργούν και με την από 20-7-1904 αγωγή τους, που κατέθεσαν ενώπιον του Μ.Ε. Δικαστηρίου Ποταμιάς, ζητούν να κληθεί η Αφέντρια Ι. Κλιμάτου, ως κηδεμών της ορφανής ανεψιάς των Παναγιώτας, και εκθέσει τους λόγους που ζητούσε την ακύρωση της διαθήκης, καθόσον η διαθήκη του μακαρίτη πατέρα των είναι έγκυρη και ισχυρή «*ως ούσα νομίμως συντεταγμένη, ως φέρουσα τον νόμιμον αριθμόν μαρτύρων και τα υπέρ του νόμου οριζόμενα προσόντα*». Ενάγοντες ήσαν ο Ν. Δούκας, Κ. Βασιλείου, Ι. Βασιλείου, Φ. Κουτλή και Δημήτριος Βασιλείου, κάτοικοι του χωριού Ποταμιάς. Η εκδίκαση έγινε ενώπιον του Μ.Ε.Δ. Ποταμιάς με πρόεδρο το μητροπολίτη Μαρωονίας Νικόλαο και μέλη τον παπα-Ιωάννη Οικονόμου, παπα-Αργυρίου, Χριστόδ. Δημητρίου, Βασίλ. Καρανικολάου και Γεώργιο Αναγνώστου.

Η αγωγή υποβλήθηκε στις 20-7-1904, συζητήθηκε την επόμενη μέρα και η απόφαση εκδόθηκε αυθημερόν, ήτοι στις 21-7-1904. Οι ενάγοντες εκπροσωπήθηκαν στη δίκη από το Ν. Δούκα, ενώ η εναγομένη συνοδευόταν από το σύζυγό της Ι. Κλιμάτου. Ο εκπρόσωπος των εναγόντων αναφέρθηκε στην αγωγή του και αντέκρουσε το αίτημα της εναγομένης για αναβολή της δίκης. Το Δικαστήριο απέρριψε το αίτημα της αναβολής με το σκεπτικό ότι «*ενταύθα πολλώ ειχερέστερον και αμεσότερον και αφθονότερον, ή αλλαχού, δύνανται να διεξαχθώσιν αι μαρτυρικαί καταθέσεις, αίτινες απαιτούνται προς διαφώτισιν του Δικαστηρίου, ίνα σχηματίση ορθήν και δικαίαν γνώμην περί του εγκύρου ή μη της ενταύθα συνταχθείσης διαθήκης*» και κάλεσε την εναγομένη ν' αναπτύξει τις ενστάσεις της για την ακυρότητα της αναφερόμενης διαθήκης. Και επειδή η εναγομένη ισχυρίσθηκε ότι η διαθήκη δεν ήταν νόμιμη, γιατί ο διαθέτης που την υπέγραψε πέθανε αυθημερόν, γι' αυτό και το Δικαστήριο επέβαλε στον εκπρόσωπο των εναγόντων να προσαγάγει τους μάρτυρες που υπέγραψαν την προσβαλλόμενη διαθήκη, ήτοι τον Γ. Καρανικολάου, Αθ. Δημητρίου, αρχιερατικό επίτροπο, Α. Συνάδη, Ι. Νικολούδη και Δ. Χριστοδούλου. Όλοι οι μάρτυρες που εξετάσθηκαν ένορκα ενώπιον του Δικαστηρίου κατέθεσαν ότι το πρωί της 15ης Απριλίου 1904 γύρω στις 12 η ώρα προσκλήθηκαν από το Δημήτριο Βακρατζά, γιο του μακαρίτη, στο σπίτι αυτού, «*ένθα μεταβάντες εύρον τον μακαρίτην διαθέτην κλινήρη, όστις αμέσως ηγέρθη και εκάθισεν επί της κλίνης, εκάπνισε 2-3 σιγάρα, ήρξατο να παραιπονήται, διότι δεν ελεσκέπτοντο αυτόν συχνάκις, μεθ' ο εξήγαγε την διαθήκην και παρεκάλεσε τον συντάκτην αυτής Ι. Λασκαρίδην να*

14. Στεργίου Αλ.Αλεξίου, ό.π., σ. 62.

Επειδή ο έτερος ισχυρισμός της εναγομένης ότι ο διαβητής της είναι άρρωστος και ότι ο διαβήτης της είναι κληρονομικός, ο δικαστής έκρινε ότι ο διαβήτης της είναι κληρονομικός και ότι ο διαβήτης της είναι κληρονομικός και ότι ο διαβήτης της είναι κληρονομικός.

Διάρκεια κατ' αντιπώληαν και αποφοροίζων παμψηφεί,
 Δέχεται την υπό ημερ. 20 Ιουλίου 1904 αγωγή των εναγόντων ως νόμιμον και
 βλυσμον.

Συνάπτασις τῆς ἱστορίας τοῦ ἁγίου ἡμετέρου βασιλέως
καὶ ἡμετέρου ἀρχιεπισκόπου τῆς ἁγίας ὀρθόδοξης ἐκκλησίας

Το εν Πορταία προσημνωθῇ εδρεῖον Μ.Ε. Δικαστηρίου της Ι. Μητροπόλεως Μαγνητίας καὶ Θεσίου συκείμενον ὑπὸ της Α.Σ. τοῦ μητροπολίτου Μαγνητίας κ. Νικολάου ὡς προεβδου καὶ τῶν μελῶν αὐτοῦ παρ' ἡμεῶν Οἰκονομῶν, παρ' Ἀγρυπ-
σου, Χρίστοδ. Δημητρίου, Βασ. Καθανικολάου καὶ Γεωρ. Αγγαῶστον, τὴν νόμιμον
αποτελούντων αἰταγίαν, συνήλθε σήμερον τὴν 21 ἰουλίον 1904 ἐν τῷ μητροπολίτι-
κῷ καταστήματι, ἵνα δικασθῇ καὶ αποφασισθῇ ἐπὶ της ἐξῆς υποθέσεως.

Οἱ ἐνδόντες Ν. Δοϊκας, Κ. Βασιλείου, Ι. Βασιλείου, Φ. Κουτλή καὶ Δημήτριος Βασιλείου, κἀτοικοὶ τοῦ χωρίου Πορταίας της ν. Θεσίου καὶ ὑπὸ κοινοῦ ὀφειλάντων, διὰ

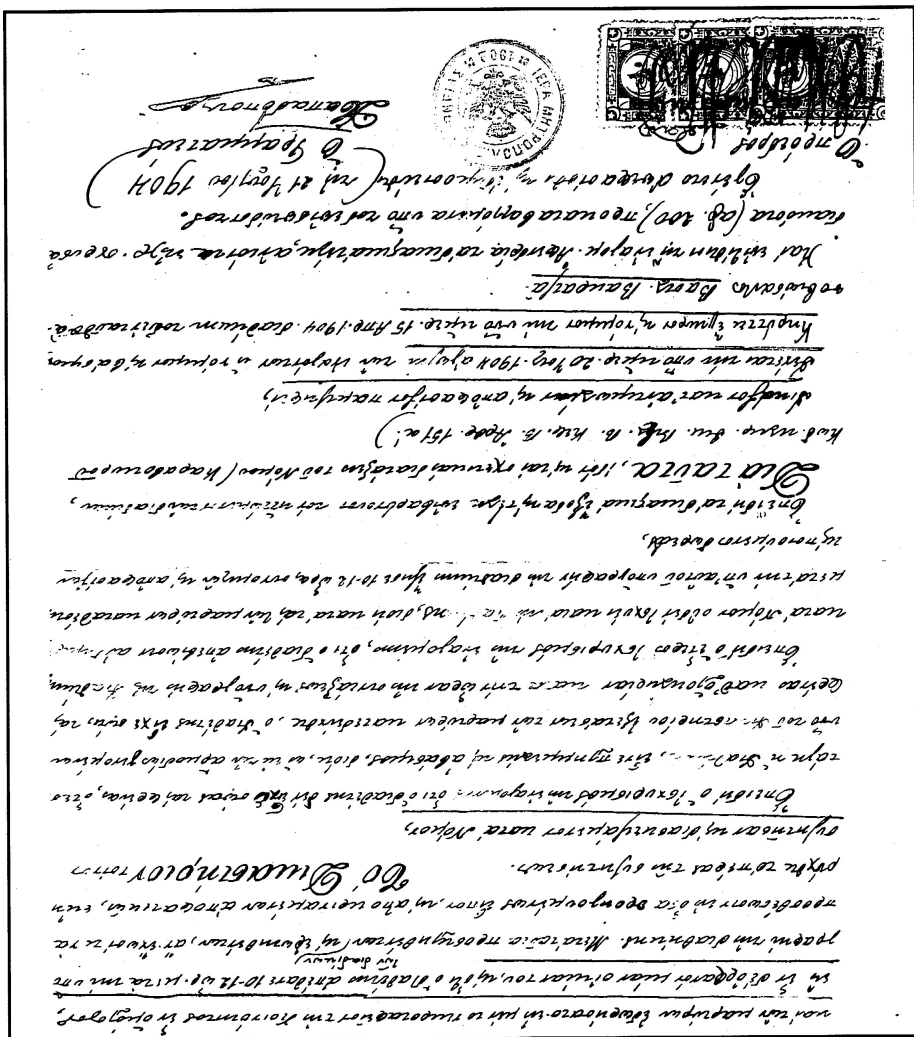
της υπό ημερ. 20 Ιουλίου 1904 και αρ. πρωτ. 248 αγωγής αυτών εκτιθέασιν ότι η νύμφη των Αφένδρια Ι. Κλιμάτους, κηδεμών της ορφανής ανεψιάς των Παναγιώτας, δι' αναφοράς αυτής αποτανθείσα προς την Α.Σ. τον μητροπολίτην Μαρωνείας κ. Νικόλαον, εξήτει την ακύρωσιν της υπό ημερ. 15 Απριλίου 1904 διαθήκης του μακ. πατρός των Βασ.. Βακρατζά, ότι η διαλειφθείσα Αφένδρια, παρουσιασθείσα ενώπιον του Δικαστηρίου κατά την ορισθείσαν δικάσιμον, εξήτησε την αναβολήν της δίκης, ουδένα προς τούτο παρουσιάσασα νόμιμον λόγον, και ότι η διαθήκη του μακρ. πατρός των, ως ούσα νομίμως συντεταγμένη, ως φέρουσα τον νόμιμον αριθμόν μαρτύρων και τα υπό του νόμου οριζόμενα προσόντα, είναι έγκυρος και ισχυρά, και εξήτησαντο όπως κλητευθή η αντίδικος και αποφανθή το σεβαστόν Μ. Εκκλ. Δικαστήριον περί του εγκύρου ή μη της εν λόγω διαθήκης.

Της αγωγής ταύτης παραπεμφθείσης αρμοδίως ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου και μετά την νόμιμον προδικασίαν εισαχθείσης εις συζήτησιν κατά την ορισθείσαν σημερινήν δικάσιμον παρέστησαν οι διάδικοι, οι μεν ενάγοντες διά του εκ των εναγόντων Ν. Δούκα, η δ' εναγομένη αυτοπροσώπως, συνοδευομένη υπό του συζύγου της Ι. Κλιμάτους, καθ' ην ο μεν ενάγων είπεν ότι ουδέν άλλο έχει να προσθέση εκτός των εν τη αγωγή του, άτίνα επανέλαβε και προσφορικώς, η δ' εναγομένη παρεκάλεσε να αναβληθή η δίκη.

Του δ' ενάγοντος αντικρούσαντος την αίτησιν ταύτην και εξαιτησαμένου όπως ενταύθα δικασθή η προκειμένη αγωγή, το Δικαστήριον σκεψάμενον κατ' ιδίαν, επειδή ενταύθα πολλώ ειχερέστερον και αμεσότερον και αφθονότερον, ή αλλαχού, δύνανται να διεξαχθώσιν αι μαρτυρικά καταθέσεις, αίτινες απαιτούνται προς διαφώτισιν του Δικαστηρίου, ίνα σχηματίση ορθήν και δίκαιον γνώμην περί του εγκύρου ή μη της ενταύθα συνταχθείσης διαθήκης ταύτης, απέρριψε την περί αναβολής αίτησιν της εναγούσης, διέταξε την εξακολούθησιν της δίκης και υπέβαλε τη εναγομένη να αναπτύξη τας περί ακυρότητος της εν λόγω διαθήκης ενστάσεις της. Της δ' εναγομένης ειπούσης, ότι επειδή ο διαθέτης απέθανεν αυθημερόν μετά εξ μόνον ώρας από της υπ' αυτού υπογραφής της διαθήκης, αυτή δεν είναι νόμιμος, το Δικαστήριον υπέβαλε τω ενάγοντι την προσαγωγήν εν τω Δικαστηρίω των εν τη επίδικω διαθήκη υπογεγραμμένων μαρτύρων Γ. Καρανικολάου, Αθ. Δημητρίου, αρχιερατικού επιτρόπου, Α. Συνάδη, Ι. Νικολούδη και Δ. Χριστοδούλου, απάντων υπηκόων οθωμανών, κατοίκων του χωριού Ποταμιάς και ασχέτων προς αλλήλους και προς τους διαδίκους συγγενείας. Προσελθόντες τοίνυν οι ρηθέντες μάρτυρες ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου και εξετασθέντες έκαστος αυτών κατ' ιδίαν, κατατέθηκαν ενόρκως τας εαυτών μαρτυρίας, αίτινες πάσαι συμφωνούσιν εις τα εξής σημεία: ότι την πρωίαν της 15 Απριλίου 1904 περί ώραν 12ην προσεκλήθησαν υπό του Β. Βακρατζά διά του υιού του Δημητρίου εις την οικίαν αυτού, ένθα μεταβάντες εύρον τον μακαρίτην διαθέτην κλινήρη, όστις αμέσως ηγέρθη και εκάθησεν επί της κλίνης, εκάπνισε 2-3 σιγάρα, ήρξατο να παραπονήται, διότι δεν επεσκέπτοντο αυ-

-որթաքան Տուրքիոյ օ յոր տա՛րս յարաւոյ յարի՛ն յոյժաբո՛ւ զք յէ Տիւն՝ յօլօղօրն յէ Տօնաւոր
-օժ Տուն յօրթաքանօժա զի յէրի Տիւն զօրթաքան յօրթաքան յօր յարաւոյ յարի՛ն յոյժա
-որ Տուն յօրթաքան տա յօրթաքան Տուն յարթիւն յարի՛ն յօր յարաւոյ յարի՛ն յօր յարաւոյ
-օր յարաւոյ յարի՛ն յօր յարաւոյ յարի՛ն յօր յարաւոյ յարի՛ն յօր յարաւոյ յարի՛ն յօր յարաւոյ
-ձէ յարաւոյ յարի՛ն յօր յարաւոյ յարի՛ն յօր յարաւոյ յարի՛ն յօր յարաւոյ յարի՛ն յօր յարաւոյ
Տիւն յօր յարաւոյ յարի՛ն յօր յարաւոյ յարի՛ն յօր յարաւոյ յարի՛ն յօր յարաւոյ յարի՛ն յօր յարաւոյ
Տիւն յօր յարաւոյ յարի՛ն յօր յարաւոյ յարի՛ն յօր յարաւոյ յարի՛ն յօր յարաւոյ յարի՛ն յօր յարաւոյ

Η τριτη και τελευταία ολιδα από τη διαθήκη του Βασίλη Βαργαζά.



νε 10–12 ώρ. μετά την υπογραφήν της διαθήκης. Μετά ταύτα προσκληθέντων των διαδίκων και ερωτηθέντων αν έχωσί τι να προσθέσωσιν εις όσα προηγουμένως είπον, και αποκριναμένων αποφαιτικώς, εκηρύχθη το πέρας της συζητήσεως.

Το δικαστήριον τοίνυν συζητήσαν και διασκεψάμενον κατά νόμον,

Επειδή ο ισχυρισμός της εναγομένης ότι ο διαθέτης δεν είχε σώας τας φρένας, ότε συνετάγη η διαθήκη, είναι πλημμελής και αβάσιμος, διότι, ως εκ των αρμοδίως γενομένων υπό του Δικαστηρίου εξετάσεων των μαρτύρων, κατεδείχθη ο διαθέτης είχε σώας τας φρένας καθ' ολοκληρίαν κατά την ώραν της συντάξεως και υπογραφής της διαθήκης,

Επειδή ο έτερος ισχυρισμός της εναγομένης, ότι ο διαθέτης απεβίωσεν αυθημερόν, κατά νόμον ουδέν ισχύει κατά της διαθήκης, διότι κατά τας των μαρτύρων καταθέσεις μετά την υπ' αυτού υπογραφήν της διαθήκης έξησε 10-12 ώρας συνομιλών και αποφασίζων και ποιούμενος δωρεάς,

Επειδή τα δικαστικά έξοδα και τέλη επιβαρύνουσι τον ηττώμενον των διαδίκων,

Δια ταύτα, ιδόν και τας σχετικές διατάξεις του νόμου (Καραβοκυρού, Κωδ. Κληρ. Δικ., βιβλ. Β, κεφ. Β, άρθρ. 151α'),

Δικάζον κατ' αντιμωλίαν και αποφασίζον παμψηφεί, Δέχεται την υπό ημερ. 20 Ιουλ. 1904 αγωγήν των εναγόντων ως νόμιμον και βάσιμον,

Κηρύττει έγκυρον και νόμιμον την υπό ημερ. 15 Απριλ. 1904 διαθήκην του ενταύθα αποβιώσαντος Βασιλ. Βακρατζά,

Και επιτίθησι τη εναγομ. Αφενδρία τα δικαστικά τέλη, ανιόντα εις γρ. χρυσά διακόσια (200), προκαταβαλλόμενα υπό του επισπεύδοντος.

Εγένετο, απεφασίσθη και εδημοσιεύθη τη 21 Ιουλίου 1904.

Ο Πρόεδρος
Ο Μαρωνείας Νικόλαος

Ο Γραμματέας
Δ. Παπαδόπουλος